

Het antwoord

Leren van ontwikkelingslanden

Sociale problemen worden in ontwikkelingslanden soms op heel inventieve wijze aangepakt. Wat vindt Carin Boersma van het idee om deze projecten ook in Nederland uit te voeren? "Wij denken bij ontwikkelingslanden vaak alleen maar aan oorlog en honger, maar we vergeten dat daar ook heel creatieve en goed geschoolde mensen wonen", zegt Boersma. Ze is programmaleider van E-motive, een afdeling van Oxfam Novib die organisaties in ontwikkelingslanden aan sociale projecten in Nederland koppelt. "Waarom zou Nederland alleen kennis en geld naar ontwikkelingslanden sturen? Omgekeerd kunnen wij ook heel wat van hen leren."

E-motive stuurt volgens dit idee van omgekeerde ontwikkelingssamenwerking Nederlanders op stage in de ontwikkelingslanden en laat trainers uit ontwikkelingslanden hierheen komen om hun methode aan de Nederlandse organisaties te leren en het project in Nederland op te zetten. Ook het Oasisproject werd op deze manier 'geïmporteerd'. Niet ieder project uit ontwikkelingslanden is echter geschikt voor Nederlandse bodem.

"Een project kan in een ontwikkelingsland nog zo succesvol zijn, als er geen behoefte aan is in Nederland, is de uitwisseling gedoemd te mislukken", zegt Boersma. "Dan kun je wel Nederlanders daarheen sturen, of een Afrikaan hierheen halen om over zijn project te vertellen, maar dat vinden we dan niet erg respectvol."

Boersma denkt om die reden dat NairoBits en NICE zich niet goed zouden lenen voor omgekeerde ontwikkelingssamenwerking. "Deze projecten passen niet goed in de context van Nederland. In Nederland is er al heel veel aanbod op het gebied van ICT en ICT-educatie. Kinderen groeien op met de computer. Als ze er zelf geen hebben, dan gebruiken ze hem wel in de klas. Er zijn veel cursussen en er is een groot aanbod van opleidingen op vmbo-, mbo- en hbo-scholen."

Toch ziet Boersma ook overeenkomsten in aanpak. "Bij het project NairoBits zie je dat een stage jongeren soms veel verder helpt dan een universitaire opleiding. Die aanpak zie je ook steeds meer bij mbo-opleidingen, waar studenten op een leerwerkplekken ervaring op kunnen doen, zodat ze een soepelere overgang hebben naar werk." Bij het NICE-project is Boersma gecharmeerd van het idee om de bedrijfjes te laten bestieren door lokale ondernemers. "Ook voor plattelandsgebieden in





Nederland kunnen kleine bedrijfjes de lokale economie een impuls geven. In Nederland zou je dit echter niet moeten zoeken in de ICT-centra op zonne-energie.”

Het derde project, TSDF, is het meest geschikt voor omgekeerde ontwikkelingssamenwerking, denkt Boersma. “Hier zie ik meer overeenkomsten tussen Nederland en het ontwikkelingsland dan bij de andere projecten. Wellicht zou dit project bijvoorbeeld kunnen worden toegepast in Limburg. We zouden dan eerst op zoek gaan naar een Limburgse organisatie die zich bezighoudt met werkloosheid onder jongeren, zoals een gemeentelijk arbeidsbureau. Als dit soort organisaties willen meewerken en meebetalen, gaat een kerngroepje werknemers op stage naar het project. Eenmaal terug in Nederland moeten zij bedenken hoe het project kan worden toegepast in Limburg. Een ‘skills development’-programma is hier bijvoorbeeld heel nuttig, maar niet als het bouwen van huizen betreft.”

Toch zet Boersma ook bij het derde project vraagtekens bij het effect van de uitwisseling. “In Afrika is de situatie in die dorpen heel ernstig, in Nederland valt het nog reuze mee. Bovendien heeft een uitwisseling vooral kans van slagen wanneer een gelijkwaardige relatie ontstaat: de organisatie uit het ontwikkelingsland moet de Nederlandse organisatie iets kunnen leren. In Nederland weten we bijvoorbeeld niet goed hoe we moeten omgaan met voorlichting over SOA’s en AIDS in de moslimgemeenschap. We weten niet goed hoe we dat vanuit de Koran moeten benaderen. In Afrika hebben ze daarentegen veel ervaring met AIDS en moslims. De Zuid-Afrikaanse organisatie Positive Muslims heeft in een handleiding en training uitgewerkt hoe je dit probleem onder moslims bespreekbaar kan maken. Een uitwisseling met Positieve Muslims was heel succesvol: die handleiding is nu vertaald naar de Nederlandse context.” ♦

Tekst: *Catrien Spijkerman*